

1. Identifikacija tvari/smjese i podaci o tvrtki/poduzeću**1.1. Identifikacijska oznaka proizvoda**Naziv proizvoda: **Superseed® (sve razine)**

Sininimi/trgovački nazivi: SrFeSi, Ferrosilicon stroncij, lijevane legure.

REACH registracijski br.: 01-2119485286-28-0033 (FeSi)
01-2120734308-55-0000 (Strontium)**1.2. Utvrđene relevantne uporabe tvari ili smjese i uporabe koje se ne preporučuju.**

Primjena proizvoda: Dodatak metalu u ljevaonicama željeza.

1.3. Podaci o dobavljaču sigurnosno-tehničkog lista Adresa/ Br. telefona: **Elkem ASA, Silicon Products**P.O. Box 334 Skøyen
N-0213 Oslo, Norveška
Telefon_ + 47 22 45 01 00

Kontakt:

[https://www.elkem.com/silicon-products/
support.siliconproducts@elkem.com](https://www.elkem.com/silicon-products/support.siliconproducts@elkem.com)REACH i služba za pomoć CLP: <https://echa.europa.eu/support/helpdesks/>**1.4. Broj telefona za hitna stanja**<https://poisoncentres.echa.europa.eu/home>

Centar za kontrolu otrovanja: +3851 2348 342

2. Identifikacija opasnosti**2.1. Razvrstavanje tvari ili smjese.**

Razvrstavanje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 [EU CLP] i UN GHS:

Repr. 1B (H360D): Može naškoditi nerođenom djetetu.

2.2. Elementi označivanja

Piktogrami opasnosti:

Signalna riječ: Opasnost

Oznaka upozorenja:

H360D: Može naškoditi nerođenom djetetu.

Izjave o mjerama predostrožnosti:

P201:	Prije uporabe pribaviti posebne upute.
P202:	Ne rukovati prije upoznavanja i razumijevanja sigurnosnih mjera predostrožnosti.
P280:	Nositi zaštitne rukavice/zaštitno odijelo/zaštitu za oči/zaštitu za lice.
P405:	Skladištiti pod ključem.
P501:	Odložiti sadržaj/spremnik u skladu s lokalnim/nacionalnim propisima.

2.3. Ostale opasnosti

U dodiru s vlagom, kiselinama ili bazama mogu nastati zapaljivi i štetni plinovi. Pogledajte odjeljak 10. i 11. SrFeSi-prašina lebdeća u zraku može pod određenim uvjetima uzrokovati eksplozije prašine. Pogledajte odjeljak 10.

3. Sastav/informacije o sastojcima

3.2. Mješavina

Tvar	Simbol	CAS br.:	EC br.:	Težina %
Ferosilikon	FeSi	8049-17-0	912-631-7	Oko 99
Stroncij	Sr	7440-24-6	231-133-4	0.5 – 1.7

4. Mjere prve pomoći

4.1. Opis mjera prve pomoći

Udisanje: Nadraživanje izazvano prašinom: Izađite na svježi zrak. Posjetite liječnika u slučaju stalnog osjećaja nelagode. Trovanje fosfinom/arsinom: Potražite medicinsku pomoć. Pogledajte odjeljak 11.

Dodir s kožom: Isperite kožu vodom i/ili blagim sredstvom za pranje.

Kontakt s očima: Isperite oči vodenom/solnom otopinom. Posjetite liječnika u slučaju stalnog osjećaja nelagode.

Gutanje: Uklonite osobu iz prašnjavog područja. Pogledajte pod udisanje.

4.2. Najvažniji simptomi i učinci, akutni i odgođeni

Prašina može izazvati mehaničko nadraživanje. Pogledajte odjeljak 11. za više informacija.

4.3. Navod o potrebi za hitnom liječničkom pomoći i posebnom skrbi

Liječite simptome (pogledajte 4.1.).

5. Mjere za gašenje požara

5.1. Sredstva za gašenje: Suhi pijesak, CO₂ ili suhi prah.

5.2. Posebne opasnosti koje proizlaze iz tvari ili smjese:

Proizvod u obliku grudica nije zapaljiv.

5.3. Savjeti za gasitelje požara:

Nosite samostalni uređaj za disanje pri gašenju požara ako je to potrebno.

6. Mjere za slučajno ispuštanje

6.1. Osobne mjere opreza, zaštitna oprema i postupci za izvanredna stanja

Izbjegavajte rukovanje koje bi stvaralo nakupine prašine.

6.2. Mjere zaštite okoliša

Materijal u obliku prašine skupljati u odgovarajuće posude.

6.3. Metode i materijal za sprečavanje širenja i čišćenje

Vlažan proizvod mora se držati dalje od suhog proizvoda i ne smije se sakupljati i skladištiti u zatvorenim spremnicima. Suha prašina može se usisati ili pomesti.

6.4. Uputa na druge odjeljke

Pogledajte odjeljak 8. i 13.

7. Rukovanje i skladištenje

7.1. Mjere opreza za sigurno rukovanje

7.1.1.

Izbjegavajte rukovanje koje bi stvaralo nakupine prašine. Izbjegavajte udisanje prašine. Pogledajte odjeljak 8. Izbjegavajte izvore paljenja (npr. zavarivanje) u područjima s visokom koncentracijom prašine. Dodavanje mokrog materijala rastaljenom metalu može uzrokovati eksplozije. Pogledajte odjeljak 10.

7.1.2.

Nemojte jesti, piti ili pušiti na radnom mjestu. Operite ruke nakon rukovanja i uklonite zagađenu odjeću prije ulaska u prostoriju za ručanje.

7.2. Uvjeti sigurnog skladištenja, uzimajući u obzir moguće inkompatibilnosti

Superseed® se mora čuvati na suhom i dobro prozračenom mjestu, podalje od kiselina i baza.

7.3. Posebna krajnja uporaba ili uporabe: -

8. Nadzor nad izloženošću/osobna zaštita

8.1. Nadzorni parametri

Zaštita za oči, sredstva za ispiranje očiju i zaštitne rukavice. Osigurajte dobro prozračivanje. Nosite zaštitu za disanje s oznakom CE u skladu s normom EN 149 i vrstu filtra 2S u područjima s neodgovarajućom ventilacijom. Ako se sumnja na izloženost fosfinu i arzinu (vidi odjeljak 10) u područjima slabe ventilacije (npr. skladišni prostori, bunkerit itd.), treba nositi samostalni aparat za disanje ili respirator s dovodom zraka.

8.2. Nadzor nad izloženošću

Osobna zaštitna oprema

Granice izloženosti na radnom mjestu (HSE, EH40/2005):

	CAS-broj	ppm	8 sati TWA mg/m ³	10 minuta STEL ppm	mg/m ³
Ukupna inhalacijska prašina	-	-	10	-	-
Prašina koja se može udisati	-	-	4	-	-
Plin fosfin (PH ₃)	7803-51-2	-	-	0.3	0.42
Plin arsin (AsH ₃)	7784-42-1	0.05	0.16	-	-

Elkem je razvio postupak (1994) za uzorkovanje i mjerenje atmosfere radnog mjesta.

Niska granica profesionalne izloženosti plinu arsenu posljedica je dokaza o karcinogenosti anorganskih spojeva arsena općenito (IARC) kod ljudi.

OEL za prašinu ne pokriva moguću apsorpciju arzina/fosfina iz prašine taložene na sluznicama.

Nadzor nad izloženošću okolišu

Ciljna vrijednost i granična vrijednost za PM₁₀ i PM_{2.5} (direktiva 2008/50/EZ):

	Prosječno razdoblje	Granična vrijednost
PM ₁₀	Jedan dan	50 µg/m ³ ★
PM ₁₀	Kalendarska godina	25 µg/m ³
PM _{2.5}	Kalendarska godina	15 µg/m ³

★Ne smije se prekoračiti više od 30 puta u kalendarskoj godini.

9. Fizikalna i kemijska svojstva

9.1. Informacije o osnovnim fizikalnim i kemijskim svojstvima

Oblik Grudasti materijal. Frakcije sita.

Boja Srebrnasto siva, metalik površina.

Miris Bez mirisa.

Topljivost Netopljivo/malo topljivo.

Točka topljenja (°C): Oko 1300

Specifična sila teže (voda =1): Oko 2.8

9.2. Ostale informacije

Nema drugih informacija.

10. Stabilnost i reaktivnost

10.1. Reaktivnost: Stabilno u uobičajenim uvjetima.

10.2. Kemijska stabilnost: Stabilno u uobičajenim uvjetima.

10.3. Mogućnost opasnih reakcija:

Dodavanje mokrog materijala rastaljenom metalu može uzrokovati eksplozije.

10.4. Uvjeti koje treba izbjegavati:

Izbjegavajte izvore paljenja (npr. zavarivanje) u područjima s visokom koncentracijom prašine.

Čestice lebdeće u zraku u koncentracijama iznad 100-300 g/m³ mogu izazvati eksplozije prašine. Za određenu veličinu čestica, osjetljivost paljenja i jačina eksplozije smanjuju se sa smanjenjem omjera Si/Fe. Smatra se da prašina s omjerom Si/Fe ≤ 2 i promjerom čestica >10 µm ne predstavlja opasnost od eksplozije.

10.5. Inkompatibilni materijali:

Voda/vlažnost, kiseline i baze

10.6. Opasni proizvodi raspadanja:

Vrlo zapaljivi plinoviti vodik (H₂) te vrlo zapaljivi i vrlo otrovni plinovi fosfin i arzin (miris poput češnjaka), oba teži od zraka, mogu nastati ako proizvod dođe u dodir s vlagom, kiselinama ili bazama. Reakcija s fluorovodičnom kiselinom (HF) ili dušičnom kiselinom (HNO₃) dovodi do stvaranja otrovnih plinova kao što je silicijev tetrafluorid (SiF₄) ili dušikovi plinovi (NO_x).

Mokri proizvod će stvoriti vrlo zapaljivi vodikov plin ako se doda rastaljenom metalu, zbog razgradnje vode.

Plin fosfin (PH₃) može se akumulirati u neadekvatnim ventiliranim/zatvorenim spremnicima tijekom transporta i skladištenja, au tim slučajevima potrebne su posebne mjere tijekom početnog otvaranja i istovara spremnika (vidi odjeljke 7 i 8).

Reakcija s fluorovodičnom kiselinom (HF) ili dušičnom kiselinom (HNO₃) dovodi do stvaranja otrovnih plinova kao što je silicijev tetrafluorid (SiF₄) ili dušikovi plinovi (NO_x).

11. Toksikološke informacije

11.1. Informacije o toksikološkim učincima

Akutna toksičnost: Nema razvrstavanja opasnosti.

Nema razvrstavanja opasnosti. Prašina može izazvati mehaničko nadraživanje.

Udisanje: Fino usitnjena prašina može iritirati i dehidrirati sluznicu.

Fosfin/arzin se može apsorbirati iz prašine nataložene na sluznicama.

Spremnici: Fosfin/arzin se može udahnuti unutar i blizu novootvorenih neadekvatnih ventiliranih spremnika.

Fosfin iritira izložene sluznice, deprimira središnji živčani sustav (CNS) i može uzrokovati edem pluća. Akutno, nesmrtonosno trovanje fosfinom daje privremene posljedice, između ostalog glavobolju, malaksalost, povraćanje, bolove u trbuhu, kašalj i otežano disanje.

Dodir s kožom: Prašina može iritirati kožu.

Dodir s očima: Prašina može iritirati i dovesti do suhoće.

Nastavak na sljedećoj stranici

Oštećivanje/nadraživanje kože:	Nema razvrstavanja opasnosti. Prašina može izazvati mehaničko nadraživanje.
Teško oštećenje/nadraživanje očiju:	Nema razvrstavanja opasnosti. Prašina može izazvati mehaničko nadraživanje.
Senzibilizacija dišnog sustava ili kože:	Nema razvrstavanja opasnosti. Prašina može izazvati mehaničko nadraživanje membrana sluznice.
Mutageni učinak:	Nema razvrstavanja opasnosti.
Kancerogenost:	Nema razvrstavanja opasnosti.
Reproduktivna toksičnost:	Može naškoditi nerođenom djetetu.
STOT - jednokratno izlaganje:	Nema razvrstavanja opasnosti.
STOT - ponavljano izlaganje:	Nema razvrstavanja opasnosti.
Opasnost od aspiracije:	Nema razvrstavanja opasnosti.

11.2. Informacije o drugim opasnostima

11.2.1. Svojstva endokrinog poremećaja

Nije identificirano da proizvod ima svojstva endokrinog poremećaja u skladu s kriterijima navedenim u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/2100 ili Uredbi Komisije (EU) 2018/605.

11.2.1 Druge opasnosti: -

12. Ekološke informacije

12.1. Ekološka toksičnost:

Proizvod nije u skladu s kriterijima razvrstavanja ekološki toksičnih krajnjih točaka u skladu s Uredbom (EZ) 1272/2008 (CLP) i UN-ovim Globalno harmoniziranim sustavom razvrstavanja i označavanja kemikalija (GHS, 10. rev.).

12.2. Postojanost i razgradivost:

Nije važno za anorganske tvari.

12.3. Bioakumulacijski potencijal:

Nije važno.

12.4. Pokretljivost u tlu:

Proizvod nije pokretljiv u uobičajenim ekološkim uvjetima.

12.5. Rezultati ocjenjivanja svojstava PBT i vPvB:

Nije važno za anorganske spojeve.

12.6 Svojstva endokrinog poremećaja:

Nije identificirano da proizvod ima svojstva endokrinog poremećaja u skladu s kriterijima navedenim u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/2100 ili Uredbi Komisije (EU) 2018/605.

12.7. Ostali štetni učinci:

Nema.

13. Zbrinjavanje

13.1. Metode obrade otpada

Proizvod se treba poslati na recikliranje ako je to moguće.

Ovaj materijal nije razvrstan kao opasan otpad u skladu s odlukama Komisije 2000/532/EZ i 2001/118/EZ. Prije zbrinjavanja velike količine ovog materijala trebete zatražiti savjet od odgovarajuće institucije za regulaciju otpada.

13.1.1. Zbrinjavanje proizvoda/pakiranja:

Prazne spremnike treba odnijeti na odobreno mjesto za rukovanje otpadom radi recikliranja ili odlaganja. Nemojte ponovno koristiti prazne spremnike.

13.1.2. Informacije relevantne za obradu otpada:

Gdje je to moguće, recikliranje je bolje od odlaganja ili spaljivanja. Ako recikliranje nije izvedivo, odložite ga u skladu s lokalnim propisima. Otpad odložite u odobreno odlagalište otpada.

13.1.3. Informacije relevantne za odlaganje otpadnih voda:

Proizvod ne smije dospjeti u odvodne vode ili u tlo.

13.1.4. Ostale preporuke za odlaganje: -

14. Informacije o prijevozu

UN br.: 1408
IMDG-kod¹⁾: Nije dodijeljeno klasi 4.3*
ICAO/IATA¹⁾: Nije dodijeljeno klasi 4.3
ADR/RID¹⁾: Nije dodijeljeno klasi 4.3

* Substances which in contact with water emit flammable gases.

1) Pošiljke ferossilicija s kemijskom analizom kako je opisano u odjeljku 3 testirane su u skladu s "Preporukama Ujedinjenih naroda o prijevozu opasne robe, Priručnik za ispitivanje i kriteriji dio III - 33.4.1.4" i prošle su test. Posljedično, proizvod nije klasificiran kao proizvod klase 4.3.

Smatra se da FeSi ne šteti vodenim organizmima (Lillicrap, 2011.). FeSi nije zagađivač mora.

15. Informacije o propisima

15.1. Propisi u području sigurnosti, zdravlja i okoliša/posebno zakonodavstvo za tvar ili smjesu

Nacionalni i međunarodni zakoni/zahtjevi:

Ovaj sigurnosno-tehnički list sastavljen je u skladu s Uredbom (EZ) 1907/2006 (REACH), Uredbom (EZ) 1272/2008 (CLP) i Uredbom (EU) 2020/878 (Uredbom o sigurnosno-tehničkim listovima).

15.2. Procjena kemijske sigurnosti:

Procjena kemijske sigurnosti (CSA) prema REACH-u provedena je za FeSi legure i stroncij.

16. Ostale informacije

(i) Uputa na promjene:

(ii) Skraćenice

CAS No.: Chemical Abstracts Service number
CE: Conformité Européene (ključni pokazatelj sukladnosti proizvoda sa zakonodavstvom EU-a)
CLP: Propis Classification, Labelling and Packaging
CSA: Chemical Safety Assessment
CSR: Chemical Safety Report
EC: European Commission
ECHA: European Chemicals Agency
EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
IMDG: International Maritime Dangerous Goods Code
ADR: The European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road
RID: Regulations concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail
ICAO: International Civil Aviation Organization
IATA: International Air Transport Association
N/A: Ne primjenjuje se
PM₁₀: Čestična tvar koja prolazi kroz ulaz koji odabire veličinu prema definiciji u referencijskoj metodi za uzorkovanje i mjerenje PM₁₀, EN 12341, s 50 % učinkovitosti odvajanja na 10 µm aerodinamičkog promjera.
PM_{2,5}: Čestična tvar koja prolazi kroz ulaz koji odabire veličinu prema definiciji u referencijskoj metodi za uzorkovanje i mjerenje PM_{2,5}, EN 14907, s 50 % učinkovitosti odvajanja na 2,5 µm aerodinamičkog promjera.
PNEC: Predicted No-Effect Concentration
PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic
REACH: Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals
vPvB: Very Persistent and very Bioaccumulative
SDS: Sigurnosno-tehnički list
TLV: Threshold Limit Value
TWA: Time-Weighted Average
STEL: Short-term exposure limit
UN: United Nations

(iii) Glavna upućivanja na literaturu i izvori podataka

Upućivanja na literaturu raspoloživa su na zahtjev.

(iv) Razvrstavanje i postupak koji su upotrijebljeni za izvođenje razvrstavanja za smjese u skladu s Uredbom (EZ) 1272/2008 [CLP]:

- Stručni nalaz.

(v) Važne H izjave:

H360D: Može naškoditi nerođenom djetetu.

(vi) Savjeti za obuku

-

(vii) Ostale informacije: